

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Педагогічний Університет ім. Комісії Національної Освіти в Кракові
Інституту нейропсихотерапії (Відень, Австрія)
Трансільванський університет Брашова (Румунія)
Центр системно-орієнтованого консультування, лікування та психотерапії ZSB (Австрія)
Центр психічного здоров'я Тоом Паргі (Таллін, Естонія)
Коледж Санта-Фе (США)
Вільний університет Брюсселю (Бельгія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Криворізький державний педагогічний університет
Регіональне представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
в Полтавській області
Головне управління Національної поліції в Полтавській області
ГУ ДСНС України у Полтавській області
Управління патрульної поліції в Полтавській області
Центр психічного здоров'я КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги
Полтавської обласної ради»
Благодійна організація «Світло надії»
Гендерний центр Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОЯВИ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ НА РІЗНИХ РІВНЯХ СИСТЕМИ: СІМ'Я, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

**Збірник наукових матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції**

23-24 травня 2024 року

Полтава – 2024

Список використаних джерел:

1. Ментальне здоров'я: виклики та перспективи сьогодення (12 грудня 2023 р.) ; за заг. ред. проф. Бойчука Ю. Д. : зб. наук. праць. Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. 119 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5d3bdcc8-25da-4038-8ec2-650b98fa541f/content>
2. Наугольник Л. Б. Психологія стресу : підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.
3. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. / Уклад. О. Ю. Овчаренко. К. : Університет «Україна», 2023. 266 с.
4. Самагіна А. Як зберегти фізичне та ментальне здоров'я дитини під час війни: досвід провідних психологів. 2023. 2 с.

ВЗАЄМОДІЯ ТА МІЖСОБИСТІСНИЙ ВПЛИВ У ПРОЦЕСІ КОМУНІКАЦІЇ

Крючко Анна, Озірна Анна

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент **Шевчук В. В.**

На сьогодні науковою спільнотою напрацьовано значну кількість досліджень, які пов'язані з проблематикою міжособистісної взаємодії, однак вони здебільшого висвітлюють досліджують специфіку інтимно-особистісних відносин, ніж професійних. Щодо поняття «міжособистісна взаємодія», то воно досліджувалось багатьма вченими, наприклад, найбільш відомими працями з цієї тематики є дослідження: Б. Ананьєва, Г. Андреєвої, Е. Берна, Н. Грішиної, М. Обозова, Л. Петровської та К. Платонова. Особливості впливу міжособистісної взаємодії на соціально-психологічний клімат груп, окреслювались у наукових здобутках В. Бойко, В. Куніцина, Б. Лебедєв, Б. Паригіна та А. Русалинової. На сьогодні з'являються праці, які пов'язані з вивченням соціально-психологічного клімату специфічних професійних групах (поліцейські, театральні, педагогічні). Серед дослідників у цьому напрямку можна відзначити роботи О. Волошиної, О. Мітічкіної, Ю. Скиданенко, Н. Шетелі [1, с. 40].

Вивчення міжособистісної взаємодії має теоретичне та практичне значення для оптимізації спілкування в політичній, економічній, освітній сферах діяльності тощо. Міжособистісна взаємодія являє собою процес адекватних форм установаження контакту, спілкування та взаємовідносин у певному колі суб'єктів.

Міжособистісний вплив – процес і результат зміни одним індивідом поведінки, установок, намірів, уявлень, оцінок іншого індивіда. Вплив може бути спрямованим (суб'єкт ставить перед собою завдання досягти певного результату від об'єкта впливу, що проявляється у переконанні та навіюванні) і неспрямованим (вплив не переслідує конкретної мети, ефект його виникає у результаті дії зараження та наслідування). У спілкуванні виявляються прямий

(суб'єкт відкрито пред'являє об'єкту впливу свої претензії і вимоги) та опосередкований, непрямий (вплив спрямований не на об'єкт, а на навколишнє середовище) впливи. Розрізняють також навмисний (наявність мети) і ненавмисний (наявність причини) впливи. Процес міжособистісного психологічного впливу охоплює стратегію, тактику, засоби, форми, систему аргументації і критерії його ефективності.

Соціальна психологія зосереджується на таких стратегіях впливу:

– *імперативна*: відповідає «об'єктній» парадигмі в психології, згідно з якою психіка і людина загалом розглядаються як пасивний об'єкт впливу зовнішніх умов, їх продукт;

– *маніпулятивна*: відповідає «суб'єктній» парадигмі, заснованій на твердженні про активність й індивідуальну вибірковість психічного відображення зовнішніх впливів, де суб'єкт здійснює перетворювальний вплив на психологічну інформацію, що надходить ззовні;

– *розвивальна*: заснована на «суб'єкт-суб'єктній», «діалогічній» парадигмі, згідно з якою психіка розглядається як відкрита, наділена зовнішніми і внутрішніми контурами регулювання система [2, с. 50].

Ці стратегії враховують усю гаму взаємин, що виявляються у процесі міжособистісної взаємодії. Тактики впливу реалізуються у контексті передбачення і управління поведінкою людей, котрі перебувають у ситуації міжособистісної взаємодії. Їх вибір залежить від індивідуальних особливостей індивідів. Наприклад, ефективність більшості тактик впливу на підлеглих відрізняється від їх ефективності впливу на керівників.

Міжособистісний вплив виявляється як психологічний вплив, особистий вплив, функціонально-рольовий вплив, індивідуально-специфічний вплив, комунікативний вплив та ін. Здійснюється він на усвідомленому та неусвідомленому рівнях психіки.

Психологічний вплив – застосування у міжособистісній взаємодії винятково психологічних засобів з метою впливу на стан, думки, почуття, дії іншої людини. За змістом психологічний вплив буває педагогічним, управлінським, ідеологічним. Різновидом психологічного впливу є психологічно конструктивний вплив, який має бути психологічно коректним, задовольняти потреби обох сторін, зберігати цілісними особистості, взаємини індивідів, котрі беруть у ньому участь. Таким критеріям повинно відповідати і психологічно конструктивне протистояння. До видів психологічного впливу передусім належать переконання, зараження, навіювання, наслідування.

Взаємодія як соціально-психологічне явище являє собою процес впливу суб'єктів один на одного, взаємну обумовленість та опосередкованість їхньої спільної діяльності або спілкування. Сьогодні в психології сформувалося понятійне поле опису взаємодії, що містить у собі сутність взаємодії; її генезу; структуру; типологію; механізми й закономірності; динаміку; функції; чинники; ефекти й результати. Дослідження взаємодії у психології йде за такими напрямками: теоретико-методологічний аналіз соціальної взаємодії; вивчення

процесу спілкування; комплексне дослідження конфліктів; соціально-психологічний аналіз спільної діяльності. Взаємодія являє собою зовнішній план ставлення особистості до людей, які її оточують.

Основними компонентами взаємодії є спонукальний (мотиваційно-цільовий обмін), когнітивний (комунікативний процес як взаємоінформування й перцептивний процес як взаємосприйняття, самооцінка й взаєморозуміння), регулятивний (поведінковий процес як зміна поведінки один одного) й емоційний (як формування симпатії-антипатії) процес. Ці процеси взаємодії розгортаються і здійснюються за допомогою певних психологічних механізмів і засобів, породжують низку ефектів, у яких утілюється й проявляється багатогранність міжособистісної взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Гаврюшенко В. Теоретичні основи дослідження міжособистісної взаємодії в психології. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2021. Випуск 11. С. 37–47.
2. Кличковський С. О. Дослідження взаємозв'язку деструктивних установок міжособистісної взаємодії з соціально-психологічним кліматом підприємства. *Український психологічний журнал*. 2018. № 3. С. 49–59.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПОГЛЯДИ НА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ

Романенко Анастасія

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: доктор філософії, доцент **Хоменко Є. Г.**

Питання психологічного здоров'я все частіше знаходяться під пильним поглядом дослідників. Цьому сприяють чимало факторів: швидкий темп життя, постійні стреси, емоційні перевантаження, екологічні проблеми, соціальна нерівність – все це негативно впливає на стан психіки людей, призводить до зростання кількості психічних розладів. Ментальне здоров'я стає глобальним викликом, який потребує комплексного вирішення на рівні як окремих країн, так і всього світового співтовариства. Наразі проблемою ментального здоров'я в Україні опікуються на державному рівні, адже протягом 2-х років наша країна перебуває під військовою агресією російської федерації, що неабияк впливає на психологічне благополуччя населення.

Мета дослідження – охарактеризувати зміни ментального здоров'я суспільства, зокрема дітей та літніх людей.

Останнім часом значно зріс негативний вплив на особистість різних чинників, у людей загострюються почуття страху, невизначеності, невпевненості, розгубленості та деколи й розчарування. Сучасний світ через свою динамічність і суперечливість усе більше втручається в особистісний простір людини, що негативно позначається на її здоров'ї загалом і на